

WTO-GATS-förhandlingarna World Trade Organization (WTO) verkar för ökad frihandel och minskade regleringar från staternas sida. Genom GATS- avtalet (General Agreement on Trade in Services) verkar man för minskade regleringar i medlemsstaterna när det gäller handel med tjänster. Detta kan vara angeläget på många områden, men kan när det gäller alkoholområdet, komma i konflikt med många staters önskan att reglera alkoholhandeln i folkhälsans intresse.

I ogynnsamma fall finns det t.ex. risk för att GATS-avtalets bestämmelser kan ges en sådan tolkning att de kommer i konflikt med nationella regler som gäller t ex tillståndsgivning för alkoholförsäljning, statliga monopol på alkoholområdet, lagstiftning som rör alkoholreklam, alkoholinformation och vård av missbrukare.

I debatten om GATS-förhandlingarna har förekommit uppgifter om att EU i förhandlingarna skulle ha framfört krav på att de amerikanska och kanadensiska alkoholmonopolen skulle avvecklas. Det har också hävdats att USA som svar på detta har krävt att europeiska alkoholmonopol skulle avvecklas. Det har även hävdats att andra alkoholpolitiska instrument skulle kunna försvagas på grund av krav som har framförts i förhandlingarna, eller på grund av underlåtenhet att begära undantag för dem.

Det har varit svårt att få besked om vilka förslag som har framförts från de olika parternas sida. Detta är naturligtvis otillfredsställande från demokratisk synpunkt. Även rättsläget och riskerna för påverkan på den svenska alkoholpolitiken har varit svår att klarlägga. Men även om Sverige inte skulle beröras, är det naturligtvis otillfredsställande om Sverige genom EU står bakom krav på andra länder att genomföra försvagningar av alkoholpolitiken som vi själva inte är beredda att genomföra, med hänvisning till att de skulle öka alkoholskadorna.

Det kan nämnas att Kanadas GATS-förhandlare, som svar på framställningar från folkhälsoorganisationer, har utlovat att Kanada skall utesluta alkohol ur alla krav eller utfästelser som framförs i den nu pågående förhandlingsrundan.

Riksdagen bör med hänvisning till det anförda begära att regeringen offentliggör alla förslag som har framförts från Sveriges, EU:s och andra parternas sida i GATS- förhandlingarna, som kan ha betydelse för WTO-staternas möjlighet att föra en aktiv och restriktiv alkoholpolitik.

Med hänsyn till att andra värden, framför allt strävan att begränsa alkoholskadorna, har större betydelse på alkoholområdet än fri konkurrens, frihandel och andra kommersiella friheter, bör Sverige verka för att handel och tjänster som rör alkoholdrycker helt undantas från GATS- avtalet.

Undertecknare:

Agneta Lundberg (s)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Anita Brodén (fp)
Annelie Enochson (kd)
Holger Gustafsson (kd)
Rolf Olsson (v)
Karin Thorborg (v)
Birgitta Carlsson (c)
Lotta N Hedström (mp)